

Let izhaja vsaki teden razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8, 3 mesece L 22, 6 mesece L 38, celo leto L 75, v posebnem mesecnem izdanku 30 st. — Oglasnina za 1 mm prostora za trgovske in obične oglase L 1, za ostanke po L 1,50, oglase denarnih zavodov L 2, a na prvi strani L 2.

Rolezni reši nas...

(Glas z dežele)

To so navadno puste reči in ima malo kdo potrpljenja, da čita. Že naslov bi moral pomeniti kaj drugega, da bi se kdo prijavil do čitanja. Vsak si misli: to so stare reči in nanje se je že lani pozabilo. Vendar se nihče, ki bi bil moral storiti v tem oziru nekaj sebi v dobro, gotovo ni zgenil.

Tako, dragi moj, mislim nekaj povedati o slabih navadah, s katerimi si kvarimo zdravje in koplujemo zgodnji grob. Mnogo knjig je spisanih o tem, a se žal ne čitajo, oziroma pre malo. Prekrasna je Bačarjeva knjiga «Zdravje in bolezen...»; prav za naše ljudstvo je, toda marsikje jo berejo žal le miši v kaki zaprašen omari. Zadnjič je v «Edinosti» g. Hrašt priobčil lep članek, a najraje ga oni niso čitali, ki jim je bil namenjen. Z g. Hraštom pozivam tudi jaz, da delajmo v prid ljudskemu zdravju. Otrasti se je treba izgovorov, češ čemu bi se trudil, kdo mi kaj plača in kdo mi bo hvaležen.

V javnosti ni lahko povedati vse tako, kot je. Če se pove preveč v lepi obliki, nima uspeha. Resničen je rek, da kar se zlepa ne doseže, se tudi zgrda ne. Tedaj pa raje milejšje, misli pa naj se, da je hujše in grše.

Poleg nesnažnosti tudi zračenje ni posebno v navadi. Bodisi v gorah ali v nižini vlada starokopitnost. V prvi vrsti so sicer kriva tudi neprimerna in ne zdrava stanovanja. Da se ne bo preveč krivde dalo revščini, ki ima velik vpliv, kar se tega tiče, moram še vnaprej svariti. Danes se povsod delajo nove in stare hiše popravljajo, a marsikje se ne misli zadosti na zračenje in na to, da bi se napravila primerna okna. Toda pustimo to in glejmo to, kar je. Čeprav so okna majhna, dosežemo uspeh, če jih bomo skrbno odpirali in pustili zraku prost dostop.

Poglejmo samo eno spalnico, v kateri spi, recimo, še mlada družina. Poleg staršev spi v isti sobi še par malih otrok. Okna niso nikdar odprta, po noči se boje zraka, podnevi spi kak malček in tudi je odpiranje postrojska stvar. Toda ne samo po zimi, tudi po leti se ne odpro okna. V sobi je nagromadenega vsega, kar je mogoče spraviti notri. Tu je orodje, omara za jedi, buvalo, vseh vrst čune in obleka. Vse to, zlasti pa stare čune, umazano in mokro perilo, povzroča neprijeten duh in okužuje zrak. Tu v takem zraku spijo mali otroci po noči in po dnevi, vedno pri zaprtih oknih. Nič se ne čudite, če so otroci bledi in nezdravi pri še tako dobri hrani.

Soba mora biti vedno dobro prezračena in brez vsake šare. Samo postelje naj bi bile v njej. Otroci vstanjejo in pridejo v kuhinjo ali v izbo. V poletnem času gredo na prosto, po zimi ne morejo. Izba in tudi kuhinja dobivata zrak le skozi vrata, ki se vtihotaplja. Za toploto se pač skrbi, a okna tudi tu niso morda vse leto odprta. Po zimi je vsa družina nagačena v izbi pri gorki peči. Zrak je tak, da kar skeli v grlu. Odrasli še kade, s čimer se bolj kvarijo zrak. Kje naj dobe nežna otroška pljuča dobrega zraka?

V tem slabem zraku je še bolnik. Če se je že prej odprlo vsake kvatre enkrat, se sedaj ne sme. Bolnik dobi «ajer» ali «rozapilo». To traja dan za dnem in zrak postane tak, da sploh ne more izgubiti slabega duha. Da bolnik ne more okrevati, ni treba poudarjati.

Tudi spalnice odraslih niso boljše. Poleg drugega je zopet polno nepotrebne šare in orodja. V takih razmerah mora človek trpeti na katarju.

Pri tem se ne boim mudil več; povedano pač bodi, da ne pretiravam. Še mnogo slabše je; čitatelj se lahko potrdi in se prepriča. Če ne drugače, naj si z domišljijo ustvari, kar sem prelepo naslikal. Sicer pa pišem za one, ki so prizadeti in se še ne zavedajo, kje si kvarijo zdravje. Na koncu povem še dvajsetletni v krojačnem, naj se brigajo vsaj za zdravje vajencev. Čevljarji se boje, da jim ne bi držala dreva, ne morem pa razumeti, kaj je vzrok, da tudi krojači ne zračijo radi delavnic. Morda za-

to, ker nimajo časa, morda, ker rabijo okno za razstavno okno, ali pa ker imajo prenapolnjeno z rapotijo.

Sreča je za naše ljudstvo, da ima skoraj vse opravilo na prostem, v nasprotnem slučaju bi bilo v zdravstvenem oziru dokaj slabše kakor je. Ker pa se prebije znaten del življenja ravno v spalnicah, se mi je zdelo potrebno napisati gornje opomine takorekoč mimogrede.

Tr.

Delokrog občinskih svetov

Okrožnica notranjega ministrstva

RIM, 27. Državni podtajnik ministrstva za notranje zadeve on. Bianchi je izdal okrožnico, v kateri pojasnjuje in določa nekatere osnovne smernice o delovanju in delokrugu občinskih svetov. Edini odločujoči činitelj v občini je glasom te okrožnice pooblaščen, občinski svet ima izključno le posvetovalni pomen. Pooblaščen je primoran vprašati občinski svet za njegovo mnenje edino le v onih slučajih, katere predvideva zakon. Sprito tega občinski svet ne bodo imeli nikakih rednih zasiedanj, ampak jih bodo sklicevali po potrebi. Sklicati se morajo vsaj tri dni prej, nego se ima vršiti napovedana seja. Seje občinskih svetov ne bodo javne.

S svojo okrožnico hoče notranji minister doseči, da bodo občinski sveti povsod enotno delovali.

Osrednji mednarodni odbor RIM, 27. V četrtek se sestane v palači «Littorio» pod vodstvom on. Turattija osrednji mednarodni odbor.

Zanimanje Čehoslovakov

za ekspedicijo generala Nobileja

RIM, 27. Kakor poroča agencija «Radio Nazionale», sledijo praški letalski in znanstveni krogi z velikim zanimanjem pripravi gen. Nobileja za ekspedicijo na severni tečaj. Ekspedicije se bo udeležil tudi slovit radiolog praškega inštituta prof. Behounek, ki se že nahaja v Rimu, da se pridruži spremstvu generala. Čehoslovaški listi povdarjajo, da bo sodelovanje prof. Behouneka pri tej ekspediciji še bolj okrepilo prijateljske odnose med obema državama.

Navodila glavnega poštnege ravateljstva

za hitrejše razdeljevanje pisem

RIM, 27. Generalno pošto ravateljstvo je dalo vsem podrejenim uradom natančna navodila, da se prepreči zakasnitve pri razdeljevanju pisem, proti katerim so prihajale v poslednjem času v Rim pogoste pritožbe. Te zakasnitve je povzročala okolnost, da so posamezni poštni uradi, ki dobivajo pošto samo enkrat na dan, slednjo odlagali na naslednji dan, ker je prihajala običajno v času, ko se je uradovanje že končalo. Odslej bodo morali poštni uradi vsaj v lastnih prostorih takoj oddajati pošto.

Dve stolici za novinarstvo na univerzi v Perugiji

RIM, 27. Kot poroča agencija «Recentissima», sta bili na univerzi na Perugiji, ki je bila v preteklem letu ustanovljena, uvedeni dve novi stolici. Prva je bila poverjena poslancu Pavlu Oranu in je posvečena novinarski filozofiji. Druga, stolica za zgodovino tiskovne zakonodaje, pa je bila izročena senatorju Vincencu Morellu.

Venizelos se je spet lotil politike

ATENE, 27. Grški politik in ministrski predsednik Venizelos se mudi že nekaj dni v Atenah. Kot doznajemo, ima njegovo bivanje v Atenah političen pomen. Venizelos si namerava pridobiti novih prijateljev, med njimi tudi člane armade.

Dr. Beneš v Londonu

LONDON, 27. Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je prispel v London. Tu bo ostal pet do šest tednov. V tem času se bo pogajal z angleškimi diplomati o ureditvi nekaterih važnejših vprašanj, ki se tičejo Čehoslovaške.

Katoliški center

Izjava glavnega tajništva organizacije o odnošajih negram cerkvi in refiksu

RIM, 27. Današnji večerni listi posnemajo govor, ki ga je prišel vatikanski list «Osservatore Romano» in s katerim je sprejel papež v nedeljo rimski škofski odbor. Glasilo katoliškega centra «Corriere d'Italia» dodaja k izveščku tega govora kratko izjavo generalnega tajništva organizacije.

«Nagovor svetega očeta na odbor rimske škofije», pravi list v uvodu svoje izjave, «s svojim namigavanjem na nedavni sestanek nacionalnega centra vsebuje opazke, ki nas kot iskrene ter cerkvi in papežu globoko vdane katoličane zelo bolijo. Zato mislimo, da je naša dolžnost, da takoj natančno pojasnimo našo manifestacijo in namene, ki so bili objavljeni v prenapetih in nepopolnih poročilih».

List pojasnjuje zgodovino italijanskega nacionalnega centra in politično organizacijo italijanskih katolikov, ki se v političnem življenju uveljavljajo na lastno odgovornost. Sprito tega organizacija ne smatra, da bi bilo umestno zaprositi o priključitvi svojih sestankov za sprejem pri svetem očetu. Organizaciji ni prišlo niti na misel, da bi utegnili okolnost, da se je sestanek vršil v Rimu, vzbuditi v cerkveni krogi nepravilne vtise. Vsa poročila, ki so ugotavljala določanje koncesije države napram cerkvi, so v svojih zaključkih povdarjala, da je treba v tem pogledu narediti še mnogo in premagati še marsikatero težavo. Če se je pri razpravi o rimskem vprašanju govorilo istočasno o cerkvi in državi, se je zgodilo to radi tega, ker je vladalo prepričanje, da je praktična rešitev rimskega vprašanja mogoča edino le na osnovi direktnega sporazuma med obema strankama. Če pa se je razlikovala verska politika od cerkvene, se je to zgodilo zategadelj, ker je hotel poročevalec razpravljati ločeno o odredbah, ki se tičejo verske svobode in bogoslužja, ter posebej o vprašanjih, ki se tičejo obstoja cerkvene zakonodaje o duhovščini in cerkvenih ustanovah, ter posebej o odnošajih med italijansko državo in sveto stolico.

«Italijanski nacionalni center», se zaključuje izjava, «ki je popolnoma in brezpogojno vdan najvišji verski oblasti, proglašajo opetovano svoje lojalno in aktivno soglasje s fašistovskim režimom z ozirom na njegovo delo za obnovo italijanskega življenja, ker je prepričan, da bo njegovo delovanje koristilo obrambi verskih načel in da je le v dobro domovine».

Dva nova konzula

RIM, 27. Uradno poročilo naznanja, da je načelnik vlade in zunanji minister on. Mussolini imenoval on. Zimola za generalnega konzula v Antverpen, Guelfo Civinini pa je bil imenovan za generalnega konzula v Kalkuti.

Delovanje posebnega tribunala

Tri razsodbe

RIM, 27. Danes se je vršila pred posebnim tribunalom cela vrsta kazenskih obravnav. Dopolneno se je vršil proces proti Modestu Pelligrinu in Karlu Giubergiju, obtoženima zarote proti državni oblasti in prevratne propagande. Oba sta istih let (36) in doma iz Borese v pokrajini Cuneo. Pelligrino je bil obsojen na 2 leti, 6 mesecev in 15 dni ječe ter 3 leta posebnega nadzorstva, Giubergija je bil radi pomanjkanja dokazov oproščen.

Nato se je vršila obravnava proti Ivanu Laiju iz Pirrija v pokrajini Cagliari. Tudi ta je bil obtožen zarote proti državi in prevratne propagande. Sodni dvor ga je obsodil na 7 let in 6 mesecev zaporu ter na 3 leta posebnega nadzorstva.

Popoldne je poseben tribunal sodil Ferranta Carabellija, Josipa Prata in Gaetana Odegeria iz Ligurije. Obtoženi so bili zločinov, ki jih predvidevata drugi in tretji odstavek čl. 3. zakona z dne 25. novembra 1926. o zaščiti države v zvezi s členom 2. istega zakona in s členoma 120 in 252 kazenskega zakonika. Prato in Odera sta bila obsojena

vsak na 7 let in 6 mesecev ječe ter na 3 leta posebnega nadzorstva. Carabelli pa na 3 leta ječe in na 3 leta posebnega nadzorstva.

Zbivanje med Italijo in Francijo

Razprava na občnem zboru italijanske trgovinske zbornice v Parizu

PARIZ, 27. Poleg diplomatskih in uradnih so se pričeli trgovinski in industrijski krogi zanimati za tesen francosko-italijanski sporazum. Na občnem zboru italijanske trgovinske zbornice v Parizu je bila razprava o trgovinskem sodelovanju z ozirom na ta predstoječi sporazum zelo obširna. Predsednik zbornice je v svojem tozadnem poročilu omenil, da se je blagovni promet med obema državama tekom leta 1927 zelo znižal; italijanski izvoz v Francijo za več kot 800 milijonov, francoski izvoz v Italijo pa preko pol milijarde. Ob koncu pa je izrazil upanje, da se bo s sklenitvijo sporazuma tudi položaj blagovnega prometa med obema državama izboljšal.

Poplave in potres

Slabo vreme v severni Italiji

VIDEM, 27. Včeraj popoldne ob 15.37 je bil v Vidmu zaznamovan potresni sunek, ki so ga poseben občutli v višjih nadstropjih hiš. Potres je nekoliko prestrašil poštne uradnike, ker se je bilo poslopje znatno zabilobilo. Prihiti so na ulice in živahno razpravljali o dogodku.

Kakor poročajo iz Karnije, je bilo tam huj. V Tolmezzu se je zemlja dvakrat stresla in se je radi sunka zrušilo kakšnih štiri deset dimnikov. V Venzonu je potres poškodoval nekatere hiše.

BENETKE, 27. Radi močnega dežja so pričele vse reke in druge tekoče vode med Piavo in Brento močno naraščati in na nekaterih mestih so včeraj prestopile bregove ter povzročile znatno škodo na poljih. V okolici mesta Mestre so se nekatere ceste deloma spremenile v hudournike, voda je vdrla v več vasi in poplavlja pritlične prostore. Tudi dober del mesta samega je vodovje poplavlilo. Voda je najbolj narasla v Marrocu v bližini vile grofa Volpija, katere pritličje je popolnoma pod vodo. Kmetje so v naglici rešili živino iz hlevov in jo spravili na varnejše, višje ležeče kraje.

Pri Portogruaru je reka Lemen prestopila bregove. Voda je poplavlja skoro vso okolico, poškodovala njive, vrtove in nekatere mlinske.

VICENZA, 27. Vse reke v pokrajini so radi obilnega deževja narasle. Bacchiglione nosi s seboj velike množice dreves in drugega lesa. Nižji del mesta je poplavljen. Voda je vdrla tudi v vasi Campedello, Longara, Delba in Casale.

Iz Cortine d'Ampezzo pa prihajajo poročila o velikih snežnih zametih. Sneg je dosegel višino enega metra. Vse brojavnice in telefonske napeljave so pretrgane, vlaki pa vozijo redno.

Milan Begović v Rimu

RIM, 27. Današnji rimski listi prinašajo članke, posvečene hrvaškemu dramaturgu Milanu Begoviću, katerega drama se vprizori danes v gledališču «deglu Independenti». Drama se imenuje «Mož pred durmi». Krstni predstavi bo prisostvoval avtor sam, kateremu je italijansko društvo avtorjev sinoči priredilo svečan obred v restavraciji «Quirinetta». Tega obreda se je udeležilo mnogo italijanskih pisateljev in dramaturgov.

Seja jugoslovenskega zakonodajnega odbora

BEograd, 27. Danes popoldne se je sestal plenum skupščinskega zakonodajnega odbora. Predsednik Timotijević je poročal, da so bili odboru predloženi načrti zakonov o vrhovni državni upravi, o državljanstvu, o odvetnikih, o sodiščih in o sodnikih. Poslednja dva je sekcija zakonodajnega odbora že rešila.

Mesto odstopivšega zemljoradnika Lazica je bil kooptiran v odbor nemški poslanec dr. Hans Moser.

Program romunske opozicije

Izjava knetskega voditelja Maniu-a

BUKAREŠT, 26. Načelnik narodne knetske stranke Julij Maniu je podal zastopniku «Corriere della Sera» izjavo o programu svoje stranke, ki ima, kot znano, v romunski opoziciji vodilno vlogo.

Med drugim je dejal: «Ko bomo na vladi, in to ni več daleč, bomo predvsem skušali doseči moralno ozdravljenje naroda. Politične in gospodarske metode liberalcev so spravile javno moralno na zelo nizko stopnjo. Gotovo pa je to, da si liberalno in zaranistično-kmetstvo pojmovanje pravice in dolžnosti vlade zelo nasprotujeta. Na eni strani sistemi stare Turčije, na drugi načela zapada».

Diktatura v Romuniji, je dejal, se povsem razlikuje od one v Italiji. Romunske diktatorje ljudstvo sovraži, Mussolinijeva diktatura pa je izraz volje velike večine italijanskega naroda.

Maniu je obojalo tudi gospodarsko politiko sedanje romunske vlade. Gospodarski položaj v Romuniji je skrajno kritičen. V Romuniji se obrestujejo kapitali po 30 do 40 in več odstotkov. Glede princa Karola je Maniu rekel, da si je kmetijska stranka v času, ko je kralj Ferdinand še živel, vedno želela, da bi se vrnil v domovino, saj sta ga narod in vojska ljubila. Sedaj pa vprašanje njegovega povratka za stranko ni več tako velike važnosti.

Nato je govoril o Italiji in njenih odnošajih napram Romuniji. Liberalna vlada se vse premalo trudi za čim večje prijateljstvo med obema državama, ki ju družijo krvne in druge vezi. Ko bodo kmetje vladali na Romunskem, se prijateljstvo napram Franciji prav nič ne bo zmanjšalo tudi napram Angliji ne in končno bo Romunija še nadalje ostala članica Male antante, vendar se njeni odnošaji s temi državami ne bodo ovirali

pri ustvarjanju najtesnejšega prijateljstva z Italijo.

Pogreb ministra Kocića

BEograd, 27. Danes se je vršil pogreb pokojnega ministra pošte dr. Vojka Kocića. Pogrebba se je udeležila celokupna vlada in vsi v Beogradu navzočni poslanci.

Don Juraj Bianchini umrl

SPLIT, 27. Danes zjutraj je po daljšem bolehanju preminul don Juraj Bianchini. Rodil se je leta 1847. Na Hvaru. Sodeloval je pri «Narodnem listu» v Zadru, bil je podpredsednik začasnega narodnega predstavništva SHS, nato v vladi Ljube Davidovića, in podpredsednik narodne skupščine. Radi starosti in slabega zdravja se je umaknil iz političnega življenja. Pokopan bo v četrtek v svojem rodnom mestu Starem gradu na Hvaru.

Jugoslovenski demokratski klub

BEograd, 27. Na svoji današnji seji je demokratski poslanski klub izvolil na predlog Ljube Davidovića 24 poslancev v svoj glavni odbor. Predsednik Davidović je imel nato spominski govor na čast pokojnemu donu Juraju Bianchiniju, bivšemu demokratskemu poslancu.

Velika nesreča na Baltičkem morju

PARIZ, 27. Listi prinašajo vesti iz Moskve, glasom katerih se je na Baltičkem morju, ki ga je razburkal silen vihar, potopilo 10 norveških ribiških ladij. 45 mornarjev se je rešilo, o usodi ostalih pa se ne ve še ničesar. Brodolomcem je odplulo na pomoč več sovjetskih parnikov.

LONDON, 27. «Daily Mail» poroča, da bo jutri objavil razgovor, katerega je imel on. Mussolini s lordom Rothermere-om. V tej svoji izjavi je on. Mussolini govoril o odnošajih Italije napram Jugoslaviji in Avstriji ter o vprašanju madžarskih mej.

DNEVNE VESTI

Potresni sunki

Včeraj zjutraj par minut po 9% predpolnne je bilo zaznamovani v Trstu majhen in kratek potresni sunek, ki je trajal le par trenutkov. Vendar se je stresljaj dobro čutil. Vrata in okna, ki so bila zaprta, so prkrali zaškrpala, nakar je bilo zopet vse mirno in tiho. Sunk ni povzročil nikake škode in bil je tudi prekratek in preslah, da bi se bila sploh utegnula očitovati kakršnakoli panika.

OBČNI ZBOR HRANILNICE IN POSOJILNICE V KRIŽU

Iz Križa pri Trstu nam pišejo:

Na praznik sv. Jožefa se je vršil tu pri nas 20. redni občni zbor naše hranilnice in posojilnice, kateri je bil sijajno obiskan. Predsednik Kristijan Tence je pozdravil navzočne ter se v nadaljevanju svoje govoru spomnil ustanovitve zavoda in vseh članov, ki so zanj zaslužni delovali. Pokazal je, kako gre posojilnica na roko kmetu, delavcu in trgovcu, radi česar je njen pomen zelo velik za ves okoliš. Tudi vloge so povsem na varnem, kajti za njih sigurnost jamči 250 članov z vsem svojim premoženjem.

Pri volitvah novega odbora so bili enoglasno izvoljeni vsi člani prejšnjega odbora razen onega.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu

dne 25. marca 1928
Rojeni: 7 (1 mrtev);
mrtvi: 5;
poroke: 5.
Dne 26. marca 1928
Rojeni: 13;
mrtvi: 19;
poroke: 2.
Poroke dne 24. t. m.: 10.

Iz tržaškega življenja

Nenavadna poroka

Pred par dnevi je bila sklenjena v mestni bolnišnici nenavadna poroka. Ženin je bil delavec Vincenc Romano, betonec, sivolas starih, ki bo kmalu nosil 9 križev na hrstu in je takorekoč z eno nogo že v grobu; je namreč že popolnoma gluhi, slep na eno oko, na drugo pa prav malo vidi. Tudi drugače je starec pohabljen. Pred kakimi 8 meseci se je namreč v čistilnici riža pri Sv. Andreju, kjer je opravljal lahka dela, zvrnil nanj skladen vrč ter ga hudo poškodoval; med drugim mu je siromaku strlo levo nogo, ki se mu ni še zazdravila.

Nevesta je bila 40-letna Roža Plaj, postrežnica v neki mestni kavarni, stanujoča v ulici Cavazzani št. 8, kjer je stanoval tudi Romano. Bila je namreč podnajemnica Romanove hčere in je tako imela priložnost seznaniti se s starcem, ki je sklenil, da jo poroči. Pa omeniti moramo, da ga do tega sklepa niso mogoče privlekle kakšne nespametne ljubezenske muhe, temveč le hvaležnost do Plajev, ki je ob vsaki priliki pokazala napram njej svoje dobro srce. Za časa njegovega zdravljenja v bolnišnici ga je redno obiskovala in mu prinašala kak boljši prigrizek, kako cigareto i. t. d.

Nenavadna poročna ceremonija se je vršila v mali dvorani tik okolišnega oddelka, v katerem se sedaj zdravi sivolasi ženin. Romano in Plajeva sta si objubila večno zvestobo v navzočnosti uradnika civilnega stanja in kaplana bolnišnice.

Vsakdanji omet s človeškim zaplokom.

V zadnjem času skoro ne mine dan, ne da bi našli v tem ali onem delu mesta omet s človeškim zaplokom. Včeraj je nasko našel takšen omet v Rocciu; vseboval je zaplodek ženskega spoja, rojen približno v 4. mesecu. O stvari so bili obveščeni roccolski orožniki.

Pretepen je bil.

Sinoči okoli 21. ure je prišel iskat pomoči v mestno bolnišnico 27-letni šofer Ivan Cattaruzza, stanujoč v ulici Monache št. 2; dal si je izlečiti številne praske in bunke po obrazu in glavi. Fant je povedal, da ga je na ta način zdelal neki sosed, s katerim se je bil spril iz malenkostnih vzrokov. Posledice tega prepria bo Cattaruzza čutil kakih 7 dni.

Avto ga je podrl.

Ko je 26-letni kurjač Arnaldo Cocovari včeraj zjutraj šel po ulici Giuseppe Revere — bil je namenjen na delo v prosto lukko — se ni utegnil umakniti nekemu tovornemu avtomobilu, ki ga je dregnil od strani in podrl. Toda mladenič je imel v nesreči precej sreče, kajti pri padcu se je le nekoliko opraskal po desni rami. Dobil je potrebno pomoč v bližnji lekarni.

Radi tihotapstva.

Ker sta vtihotaplja iz proste lukke Duca D'Aosta razne pisarniške potrebine, vredne kakih 150 lir, sta bila naznanjena sodni oblasti 38-letni Vincenc V., stanujoč v ulici Vetro, in 26-letni Ademar S.,

stanovnjak v ulici S. Michele. Pri preiskavi, ki so jo izvršili v njegovih stanovanjih, so policijski organi našli in zaplenili omenjene vtihovalne predmete.

Puljska porota

Zaključek rodbinske žalitve pred porotniki.

Pred dnevi se je pričela v dvorani puljske porote obravnava proti Ivanu Sedmaku sinu Andreja, staremu 40 let iz Koritence pri Bistrici, obtožbeno težkih telesnih poškodb na škodo lastne žene Antone, roj. Rebec. V obtožnici stoji namreč, da je Sedmak v noči 25. junija 1926, tako pretepel svojo ženo, da ji je povzročil zelo nevarne krvavitve in je ona vsled tega splavila. Tudi Antonija je imela biti na obravnavi kot obtoženka, ker je baje tisto noč grozila možu z nožem, toda sodno postopanje proti njej je bilo ustavljeno že tekom preiskave, ki ni prinesla na dan dovolj obtežljive snovi.

Pri zaslišanju je obtoženec povedal svojo povest, ki je precej žalostna. Sedmak se je poročil pred štirimi leti in v prvi dan je spoznal, da je njegova žena zelo vdana in pijača. Ustrašil se je tega spoznanja, a upal je, da se bo morda žena še spremenila. Toda upanje ga je varalo. Žena je prihajala večkrat pijana domov. Ob takih prilikah mu je navadno ušla in on je imel mnogo opraviti, predno jo je spet pripeljal domov. Usodnega večera je tudi prišla pijana. Na pikro opazko moža je zgrabila velik kuhinjski nož in se zagnala proti njemu. On se je sicer branil, ni pa pri tem pretepel žene na način, kakor stoji v obtožnici. Dal ji je le dve močni klofuti.

Sedmaka pa je trčila, da jo je moč pretepel s polenom. Sicer pa, da je njen mož bil skrajno brutalen z njo, ker je njegovi starši niso mogli trpeti in so moža vedno ščuvali proti njej. Ona ni možu grozila z nožem. Na vprašanje, ako je res vdana pijači, Sedmakova da odgovor, ki je tiho in sramežljivo priznanje.

Dogodek sam ostane tekom obravnave zakrit v temi. Vse priče zamorejo opisati le okoliščine. Drž. pravdnik na obravnavi je bil cav. Tasso, ki ni v svojem govoru hotel premočno nastopati proti obtožencu in ga je sam smatral za žrtev razmer, v katere ga je vlekla usoda.

Branil je Sedmaka tržaški odvetnik dr. Ivan Kevich, ki je v začetku v svojem nastopu proti zdravniku Dr. Zaletku, ki je takrat preiskal Antonijo in izdal pričeval, ki je spravilo obtoženca v zapor. (Dr. Zaletek se sedaj nahaja v Ameriki.) V svoj govor je branilec vključil zelo posrečeno sliko propadajočih družin, ki jih razjeda mogočen črv - alkohol. Ni krivda obtoženca, ako je prišlo do tega in tudi obtoženka zamore le obkroževati izgubljeni mir in morda tudi srečo - vse to se je vtopilo v alkoholu, demonu, ki je zajel to žensko in jo uničil. Vrhutega je govornik obdelal obravnavo s psihološkega vidika in skušal orisati značaje, ki so nastopali v tej obravnavi. Dočim je bil v ženski v zadnjem času uničen vsak boljši čut in je že celo čut materinstva bil blizu ničle, je obravnava prinesla na dan, da ji je mož dal dve zausnici bas radi tega, ker je zlostavljala svojo deco. Sploh pa je dokazano, da je ženska padla pod stopnicah in da je le zdravnik, ki jo je preiskal kriv, da se je obtoženec toliko časa nahajal v zaporu. Zato bodo porotniki popravili to zmoto in izrekli pravorek v tem smislu.

Porotniki so Sedmaka oprostili. Puljski poroti je predsedoval cav. uff. Clarici.

BORZNO POROČILO

Trst, 27. marca 1926.
Amsterdam 756.50-765.50, Belgija 262.266, Francija 74.35-74.65, London 92.30-92.50, New York 18.87-18.90, Španija 315.75-321.75, Švica 263.50-265.50, Bukarešt 11.59-11.99, Praga 55.97-56.27, Ogrska 328.50-334.50, Dunaj 263.50-269.50, Zagreb 33.18-33.40.

Uradna cena zlata (26. III.) L 365.24; vojnoškodninske obveznice 77.35.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Cena kruha

Cene kruha v Gorici so sledeče: «štruce» po 500 gramov 2 li-ri za kg; «štruce» po 200 gramov po 1.10 kg.

Za peko

Trgovska federacija pozivlja vse peke, naj dvignejo pri njej tekom petka 30. t. m. razvidnice za likvidacijo plač za sledeči teden, kot so jim bila dana navodila že 22. t. m.

Izterjevanje sindikalnih prispevkov

Industrijska pokrajinska zveza v Gorici sporoča:

Pozivljajo se industrialci, ki niso še plačali sindikalnih in dopolnilnih prispevkov, naj to z vso hitrostjo store in naj to javijo potom priporočene pisma zvezi. Plačilni imeniki zamudnih podjetij postanejo izvršilni v tem mesecu.

Preko pol milijona škode v Brunnerjevih tovarnih v Podgori

Predvčerajšnjim zvečer, že v poznih urah, se je v tovarni Brunner v Podgori zrušil del stavbe in povzročil ogromno škodo, preko pol milijona lir, ker je poškodoval veliko strojev. K sreči ta nezgoda ni povzročila nobene človeške žrtve. Nastal je tudi majhen požar, ki pa so ga gasilci kmalu v kali zadušili.

Vlak je povozil neznanca

Včeraj popoldne se je v nekem predoru v bližini Sv. Lucije zgodila težka nesreča. Eden izmed popoldanskih vlakov je povozil neznanca, katerega še ni bilo mogoče identificirati.

Goriška porota

Rop v Štorjah pred porotnim sodiščem

Včeraj popoldne se je pričela na goriški poroti obravnava proti dvema obtožencema, ki sta obtožena roba, kateri se je izvršil 22. februarja 1926 v Štorjah blizu Sežane. Obtožena sta Matija Renčelja, rojen leta 1892 v Dutovljah, po pokli-ku mesar, tam stanujoč, ter Jožef Vrabec iz Tomaja na Krasu, rojen leta 1890, samski ter brez poklica. Obtožena sta bila že prej večkrat kaznovana, večinoma radi tatvine, goljufije in pletuštva.

Obtožnica

pravi, da ko sta se 22. februarja kmeta Anton in Martin Benčina vračala s sejma v Sežani, kjer je Martin prodal vola, proti domu, sta zadnjega na nekem ovinku napadla dva neznanca, ga ranila z nožem po nogi in obrazu ter mu pobrala 3690 lir. Martinu je sicer prišel na pomoč brat Anton, ki je korakal ne daleč za njim, toda napadalec sta navelila tudi nanj ter nato zbežala. Pozneje so tega dejanja osumili zg. imenovana obtožena ter ju pokazali tudi bratoma Benčina, ki sta ju spoznala za napadalec. Na podlagi tega sta morala obtožena pred porotnike. Oba sta preiskovalnemu sodniku tajila dejanje in skušala dokazati, da sta se tisti dan nahajala v drugih krajih.

Kaj pravita obtožena?

Kot prvega izpraša predsednik Renčelja, ki trdi, da se je od 20. februarja pa do 24. feb. leta 1926 nahajal v Trstu pri svoji sestri, poročeni Steier, in je bil bolan. Videl ga je 22. februarja v postelji Fanc Tavčar. Toda preiskovalnemu sodniku je svoj čas govoril, da se je nahajal v onem času, ko se je rop izvršil, v Jugoslaviji, kamor se je bil napotil po opravkih kot živinski prekupevalec. Predsednik omeni, da je obtoženec zbežal svoj čas iz ječe v Ajdovščini z nekim Bizjakom. Bil je tam zaprt, ker je bil osumljen, da je izvršil rop v Podgori dne 6. marca 1926 ko je neki neznanec odpeljal nekemu

tamošnjemu kmetu vola ter kmeta samega napadel z bajoneto. Pozneje so ga vnočili prijeti radi neke tatvine v Barkovljah. Štiri mesece po ropu v Štorjah pa se je nahajal v ječah v Sežani, kjer sta ga brata Benčina spoznala kot roparja, ki ju je napadel. Obtoženec se zvi-ja na vse načine, da bi se izgovoril. Tajni popolnoma dejanje. Istotako tajni Vrabec, ki se sploh obnaša precej čudsko. Je dolg in slok ter se igra v celici s svojim klobukom kot bebec. Težko odgovarja na predsednikova vprašanja in trdi, da se sploh ne spominja, kje se je nahajal v onem času, ko se je izvršil rop, ker da ima zelo slab spomin. Pravzaprav se je on sam javil v Sežani sodniški oblasti, zagovarjajoč že vnaprej, da ni nič kriv.

Oškodovanca, ki sta bila napadena

Predsednik pokliče prvega oškodovanca Martina Benčina iz Štorj, ki pravi, da bo povedal tako, kot je bilo.

«Sel sem s semnja, imel sem s sabo 3695 lir, ker sem prodal v Sežani vola. Nekaj minut pred domom pa sta me dva neznanca napadla. Pobrala sta mi denar s suknjo vred ter me tako porezala, da so me morali nesti domov.»

«Eden vas je udaril s pestjo, drugi z nožem?»

«Da, manjši me je udaril in mi tudi vzel denar.»

«Torej je bil eden večji, drugi manjši.»

«Da.»

«Napadli so vas na stezi, ko ste hoteli po bližnjici?»

«Da.»

«Vaš brat pravi, da ste jih malo prej srečali.»

«Jaz jih nisem videl, ker je hodilo po cesti mnogo ljudi.»

«Vaš brat ni bil z vami?»

«Ne, on je bil malo korakov zadaj, ni me mogel videti, ker je bil ovinek in je rastlo grmovje ob cesti. Zavpil sem na pomoč!»

«Kako sta bila oblečena?»

«Eden je nosil klobuk, drugi ka-po.»

«Ali sta govorila slovensko ali italijansko?»

«Drugo nisem slišal kot to, da je eden po tržaško zaklel.»

«Ali sta ju res spoznali v Sežani?»

«Da; ko so mi ju pokazali. Na sum sem ju spoznal.»

«Ste gotovi, da sta vas obtožena napadla?»

«Da manjši (pokaže na Renčelja) mi je denar vzel, večji (Vrabec) pa je skočil nad mojega brata.»

«Kdaj se je to zgodilo?»

«Okrog 4. in pol popoldne.»

«Ali se je videlo, in kakšno vreme je bilo?»

«Svetlo je bilo še in vreme je bilo deževno.»

«Manjši vas je udaril z nožem?»

«Da, pa tudi denar mi je vzel.»

«Ste videli, kakšne barve so imeli lasje?»

«Nisem videl, ker so bili pokriti.»

«Kdo je nosil kapo?»

«Večji.»

«Kakšne barve je bila kapa?»

«Imel je svetlikasto kapo, obleko pa bolj na črno.»

«Zakaj ste rekli preiskovalnemu sodniku, ko vam je ta dva pokazal, da se vam le zdi, da sta vas ona dva napadla?»

Benčina: «Sta gvišno!» Predsednik ga pošlje k celici, da se propriča. In spet Benčina potrdi, da sta «gvišno».

Pride brat Anton Benčina iz Podbrezke pri Štorjah, podoben za las svojemu bratu, zdravi kmečki korenin.

Pove isto kot brat. Šla sta skupaj domov, malo pred domom je Martin skočil po bližnjici proti domu, on je pa peljal za njim kravo, ki je nista prodala. Tedaj je zaslišal, kako je brat klical na pomoč. Mislil, da je padel, je tekel k njemu in zagledal, kako sta ga dva «mastila». Skočil je k napadalcema in udaril večjega z bičem. Toda večji je imel v rokah dolg nož in ni pustil, da bi prišel ob blizu. Nato sta napadalec planila v mejo in tako zbežala, da jih ni mogel zasledovati.

«Ste jih videli prej, da sta šla mimo vas po cesti?»

«Da, protekla sta nas, pa nisem tako pazil.»

«Pa jih poznate in ste gotovi, da sta ta dva?»

«Da, gotov sem, da sta ona dva! Lahko priščem!»

«Prej ste jih poznali?»

«Ne, nisem jih.»

Pa ste rekli preiskovalnemu sodniku, da ste poznali Vrabca, pa niste vedeli, za ime?»

«Da, videl sem ga v času vojne. Potem sem izpraševal ljudi in so mi povedali, da se piše Vrabec.»

«Kako sta govorila?»

«Večji je govoril italijansko, klet je «boga», manjši pa «madonno», ker ni mogel tako hitro vzeti denarja. Po naglasu pa se je poznalo, da sta Slovenci.»

Ko je predsednik izprašal oba oškodovanca, je prenesel obravnavo na popoldanske ure.

Izpraševanje priči

Popoldne je predsednik izprašal najprej orožniškega maresjalo, ki je vodil prvi preiskavo po izvršenem ropu. Maresjalo je med drugim povedal tudi to, da je zvedel od nekega Franca Štolfe, da se je neka žena izrazila, da je videla tisti dan, ko se je izvršil rop, dva sumljiva človeka tam v bližini.

Priča Franc Šeržan pravi, da je šel tisti dan z Jožefom Miklavcem s sejma iz Sežane. Med potjo sta srečala dva mlada človeka, ki sta hitela mimo njih; bilo je okrog 5 ure pop. Ko sta zvečer zvedela o ropu, sta si takoj mislila, da sta morala biti onadva mladeniča roparja, ker sta jo tako hitro ubrala iz Štorj proti Utovljam. Ni ju pa mogel spoznati, kdo sta.

Preds.: «Je bil eden večji in drugi manjši?»

Obt.: «Da! Eden je nosil klobuk, drugi pa kapo!»

Peter Trampuž iz Grahovega Brda pripoveduje porotnikom, da ne ve nič drugega kot to, da je slišal od Milavca, da sta šla skozi vas dva človeka, ki sta se mu zdeli sumljiva. On jih ni videl. Slišal pa je, da sta zelo hitela. Eden je nosil kapo, drugi pa klobuk.

Tudi Jožef Miklavac iz Grahovega Brda pove, da je srečal s Šeržanom dva človeka, ki sta vzbudila sum in sta hitela proti Utovljam. Eden je nosil zeleno vojaško suknjo. Ne more pa reči, da sta bila to obtožena v kletki.

Obrambne priče

Kot obrambna priča nastopi prvi Franc Tavčar, star 26 let, iz Dutovlj.

«Ali ste res videli Renčelja predlanskim, februarja meseca, v Trstu pri njegovi sestri?»

«Videl se ga, ko sem prinesel njegovi sestri čevlje. Ležal je v postelji.»

«Kateroga dne je bilo to?»

«Tega se pa ne morem spomniti!»

Po prečitaniu nekaterih izpovedi priči, ki niso prišle k obravnavi, je odvetnik Zennaro, zagovornik obtožencev, predlagal predsedniku gr. uff. Ferriju, naj bi se Vrabca izročilo psihiatru, kateri bi ugotovil njegovo duševno stanje. To svojo prošnjo je podprl na sledeča dejstva. Vrabec je potopljenec v življenju, ki nima ne družine ne sorodnikov. Med vojno je bil več let v bolnici, ker so ga smatrali za norca. Sploh se mu vidi, da ni normalen človek. Celo on sam, ko ga je obiskal v zaporu, se je moral prepričati o tem, kajti ni se hotel pobrigati za to, da bi nabavil obrambne priče, kar bi vsak pameten človek storil, ko ve, da se gre za več let zaporu. Čeprav je rekel orož. maresjalo mal oprej, da mu je Vrabec sam rekel, da je v vojni hlinal blaznost, treba venlar razumeti in so sčujaji, ko je težko razložiti in hlinenje blaznosti od prave blaznosti.

Temu predlogu se upre državni pravdnik cav. Miglietta. Predsednik očitje predlog.

Na tem mestu se razprava prekine.

Nadaljuje se danes. Govorila bosta odvetnik Zennaro in državni pravdnik Miglietta.

KAMNJE

Smrtina kosa.

Mnogo naših ljudi je po svetu, kjer se večini ne godi dobro. Le malo je srečnih, ki najdejo v tujini pravo Ameriko. Samo te vidijo oni, ki so še doma ostali, ne pa tudi oni,

nesrečnih, ki trpe pomizanja in izmožgavanja. Izmed šestdesetih iz naše vasi, ki so raztreseni po vsem svetu, največ po Ameriki, se le nekaterim boljše godi.

Te dni se je povrnil iz Južne Amerike domov domačin in prinesel tužno vest. Pred dolrim mesecem je umrl v Južni Ameriki Anton Šajn, mož v najboljših letih. Jedva je bil dosegel trideseto leto. Doma, v Kamnjah, je zapustil ženo in sedemletno hčerko. Par dni prej je njegova žena dobila pismo od njega, da je močno bolan, ni se še dobro zavedala, ko je preseneti prežalostna novica.

Hudo nas je presunila vse ta vest. Saj skoraj ni hiše, da ne bi imela svojca v daljni tujini.

Dragi Anton, počivaj v miru in lahka naj Ti bo tuja zemlja!

Ostalim pa naše globoko sožalje.

BOVEČ.

Dne 15. marca se je pričel pri nas tečaj firme «Singers» za krpanje, šivanje in vezenje na stroj ter krojenje pod vodstvom prijazne gospodične Rezi Demšer.

Tečaj obiskuje 20 članic, katere že posedujejo oziroma imajo namen si preskrbeti nov stroj «Singer».

Ta tečaj nam je zelo dobrodošel, ker v njem preživljamo vsaj nekaj prijetnih uric v letošnji dolgi zimi. Da pa obiskujemo tečaj s tolikim veseljem, gre zahvala edino le gospodični Demšer, ki nas poučuje z neverjetno spretnostjo, ljubeznostjo in potrpežljivostjo.

Skoda bi, da bi trajal ta tečaj samo do Velikonočnih praznikov, kajti me bi se rade vse v tej stroki popolnoma izurile. Vendar pa razpolagamo še z nekaj dnevi in zato vabimo še novih članic, ki bi kljub kratkemu času še mnogo pridobile. One, ki bi se hotele še vpisati, naj se oglašajo pri zastopniku gospodu Karlu Volčički ali gospodični Demšer.

Zelele bi, da bi se taki tečaji večkrat ponovili — četudi proti morebitni odškodnini.

SV. LUCIJA

Tovariš Čaruge - Bolezen - Naše poti - Smrtina kosa.

V noči med 19 in 20. marca je obiskal, čeprav nepovabljen, doslej neznan gost hišo Marije Kovačič v Drebočniku št. 4. Prišel je skozi vrata, ko je bila zbrana družina v spodnji sobi, vdomil v omaro, kjer je bilo shranjenih 1700 lir, ter odnesel od teh 800 lir, oziroma le 300 lir, ker je izgubil 500 lir na podu medpotoma, ko je odhajal od svojega nepoštelega dela. Tatvina je bila javljena orožnikom, ki so prišli drugi dan nekega moža, osumljenega, da je kradel. Preiskava dožene, v koliko je aretirana oseba kriva. Tat je pustil na licu mesta majhen listič, v katerem prosi, naj si izgube ukradene vsote ne jemljejo zelo k srcu, ker nima kaj jesti, zato pa bo molil za družino in vzame le majhno vsoto. To je tudi storil. Prav lahko bi bil pobral vse, a je vzel le en del. Pod listič se je podpisal: «Tovariš Čaruge». Vsi nepošteni ljudje po Tolminkem se podpisujejo s Čarugo, oziroma: Tovariš Čaruge.

Zdravstveno stanje našega preč. g. Župnika Josipa Abrama se je obrnilo na bolje. Kakor znano, je zbolel minule dneve na pljučnici. Želimo mu iz vsega srca skorajšnje okrevanje.

Naše poti so podobne grapi, zlasti nekatero Take so, da ni več varno peljati s polnim vozom po njih. Dobro bi bilo, ako bi poskrbel g. poteštati za popravo.

V Bači je umrl znani mesar in voznik Padar. Zavrtna jetika ga je spravila v najlepših možkih letih. Naj počiva v miru! Žalostni soprog in nedoraslim otrokom naše iskreno sožalje.

Mostar

RAZNE ZANIMIVOSTI

Posebna postaja za pijance

V Zedinjenih državah Severne Amerike je prepovedano uživanje alkohola. Nekateri se ne morejo sprijazniti s to strogo prepovedjo in se peljejo vsak teden najmanj enkrat z avtomobilom v sosednjo Meksiko. To se namreč dogaja v Kaliforniji, ki meji z Meksiko. Ko so se žejni

Američani napili v Meksiki, so se vračali domov in blizu meje so se dogajale razne nesreče z avtomobili. Te nesreče so se vedno bolj ponavljale tako, da je morala poseči vmes policijska oblast države Kalifornije. Na meji ob Meksiki med San Diegom in Tia-Juano je postavila postajo treznosti, nekako «iztrežnišče». Kdor prestopi mejo in se mu vidi, da je opit, ga vtaknejo čuvaji za nekaj ur v poseben prostor, toliko da se stregne. Kdor se protivi temu, tega peljejo čuvaji v San Diego, kjer ga zdravniki kmalu spravijo k zavesti. Odkar se je ustanovilo «iztrežnišče», so skoraj popolnoma prenehale nezgode.

POSLANO

Ker se raznašajo o moji osebi razne izmišljotine in obrekovanja, opozarjam, da bom proti raznašalcem takih govorov sodnijsko postopal.

Soller Kristili.

*) Za članke pod tem naslovom odklanja uredništvo vsako odgovornost.

MALI OGLASI

UCITELJ ali učiteljica za srbohrvaščino se išče. Ponudbe pod «Učitelj» na upravnistvo 342

PES, vočje pasme, srednje velikosti, z rjavo dlako je pred petimi dnevi bežal z Opčin. Kdor ga pripelje družini Čleva, Opčine, v vilo blizu električne centrale, dobi lir 50.— nagrade. 341

PRILETNA ženska se sprejme na hrano in stanovanje za polovino ceno in pomoč pri lahkem hišnem delu, k mali družini, (mati in hči). Ugodna prilika za žensko s pokojnino. Naslov pri tržaškem upravnistvu. 339

PISALNE stroje, velike in majhne, kontrolne blagane, prodaja Müller, Trst, Irene 6, cene nizke. 323

SMILAJOD - Castellonovich je priznan kot najboljši srednj. o. za čiščenje krvi; priporočil je za pomladno zdravljenje, proti omotici, proti udarjanju krvi v glavo, proti motenju vida pri starih osebah, proti arteriosklerosi (pospenneni žil) in sploh proti vsem motenjem, ki izvirajo iz slabe cirkulacije krvi. Dobiva se v lekarni Castellonovich, Trst, via dei Giurati 42. 297

SEMENSKI KROMPIR

PRVOVRSTEN

NUDI

TURDKA GIUSTO M. OBIZZI

GORICA, CORSO VERDI 21. 330

ZLATARNA Albert Povh

Trst, Via Mazzini 46

kupuje krono po 137

Popravlja in prodaja zlatenino.

NA OBROKE!

Obleke, paletos, dežni plašči, tkanine, perila, platno, dežniki, gilets, volneni pullover, blago velour i. t. d. i. t. d.

Znižane cene. Pogojni ugodni.

Via Roma 3, III. nadstropje

Dr. SARDOČ